

# Duality of Desire

## אלול תשפ"ו

HARAV YITZCHAK BERKOVITS

WHY WE TREMBLE / 113

שפתי חיים  
כ"ב אלול

ארבעים ימי רצון

Before a person can understand the unique properties of each individual Yom Tov, it is first necessary to know an important principle that is the basis of the Jewish calendar as a whole, and the Yamim Tovim in particular.

### The Year

On the surface, the year appears to be a compilation of many days that are each exactly the same as the other. Although they have designated names (i.e. dates), there is no intrinsic difference between them. (The length of a day isn't intrinsic to its date, as this changes from place to place.) And days that have the same date from year to year, seem to have no connection with each other, any more than they have with any other day on the calendar.

However, nothing could be further from the truth. The year was set up when Hashem created the world. One of His creations was a unit of time that we now know as the Jewish calendar year. This creation — the year — consists of months and days, each with its own unique spiritual energy. This energy is renewed each year on that day. So, for example, the fifteenth day of Nissan is not a day of freedom because the Jews went out of Mitzrayim on that day. Quite the contrary. Only because this day contains the spiritual energy of freedom, were the Jews freed on that day. Each year, both before and after Yetzias Mitzrayim, the fifteenth day of Nissan has in it the spiritual energy associated with freedom. And the same applies to all days of the year. Each day on the Jewish calendar has its own unique spiritual energy, imbued into it at creation.

2b

The Ramchal (in his *sefer Derech Hashem*) explains that when the Torah commands us to celebrate each Yom Tov on days when historic events took place, the purpose is not simply to remember what happened at that time. The goal is to tap into the spiritual energy of the day, the energy that caused the historic event to take place on that particular day.

3

A NEW APPROACH TO ROSH HASHANAH & YOM KIPPUR

2' Berkovitz

### The Spiritual Energy of Elul

Which energy was imbued into the month of Elul?

The clue to this can be found by examining what major event occurred during this month. Although Rosh HaShanah (the first day of Tishrei) was the day in which life was given to man, the world was created six days earlier, on the 25th of Elul. Therefore, we can suggest that the inherent spiritual potential and energy that comes year after year in Elul is the preparation for the creation of life. This is not just any life, though; it specifically refers to preparation for life granted to mankind.

"חדש אלול הוא מובחר ומוכן יותר שמקובלת תשובתו משאר ימות השנה, לפי שימים אלו הם ימי רצון... ולפי שהיו ימים אלו ימי רצון - מה ראשונים ברצון אף אחרונים ברצון (רש"י דברים ט, יח) - מאז לכן בכל שנה ושנה מתעורר עון הרחמים למעלה והם ימי רצון" (חיי אדם כלל קלח בשם תנא דבי אליהו).

### 4 Yemei Ratzon

The Bnei Yissaschar tells us that Elul is known as *yemei ratzon* — a time of Divine favor.<sup>8</sup> If we consider the original Elul and what occurred in it, we will see why specifically Elul has a fundamental element of Divine favor built into it — not merely as a preparation for Rosh HaShanah, but rather, Divine favor comes in Elul for Elul's own sake.

Divine favor  
comes in Elul for  
Elul's own sake

Let us understand this further by discovering what existed in the original Elul, before the creation of the world.

The Bnei Yissaschar tells us that, of course, only Hashem existed, but in as much as Hashem existed so did His desire to give.

Hashem created the world out of this desire, which culminated in

the creation of all life. Elul, therefore, is the time when Hashem actualizes His desire to give by providing life. This desire fuels the spiritual energy of these days, and the essence of what we are trying to tap into.

With this information we can now understand the name given to these precious days: *yemei ratzon* — literally translated as "days of desire." This phrase, however, does not refer to our desire, but rather, to Hashem's desire to give to us.

### 5 Desire to Receive

How can we take advantage of the power of Hashem's desire? How can we tune into this energy in order to grow and gain from it to become bigger and better people?

Most fundamentally, we must work on our desire to receive Hashem's goodness. This perhaps sounds simplistic, who wouldn't want to accept the good that the Creator wants to bestow? But it is actually not so simple. Let us take a step back for a moment and ask ourselves this: What, precisely, does Hashem desire to give us? What are we in this world for? How do we give Hashem *nachas*? Is it wealth? Fame? A promotion at work? If we are trying to turn ourselves into vessels to receive the Divine favor that comes at this time, we need to prepare ourselves accordingly. Asking this question is a perfect place to start.

How do we give  
Hashem nachas?



6

## Hashem Desires Our Growth

• “Man was created for the sole purpose of rejoicing in Hashem and deriving pleasure from the splendor of His Presence.”<sup>9</sup> In this

sentence, the *Mesillas Yesharim* is telling us that the purpose of creation is for us to receive the ultimate goodness from Hashem.

What is the “ultimate goodness from Hashem”?

Before discussing what it is, let us mention what it is not. It is not a free gift. A true feeling of satisfaction in life comes to those who have strived and struggled. Hashem wants us to only experience the ultimate pleasure — the “ultimate goodness” — the highest level, which can only come through hard work. This world is merely a corridor, a place for preparation — a place to earn our reward; as such, Hashem puts us in situations where we will be tested, so that we can grow and become greater people. Through passing these tests, we will earn our ultimate and eternal reward.

✦ The tests and trials that Hashem sets before us are there solely to build us. They serve as the friction that stimulates our growth. And because growth is the only means to the ultimate pleasure, and because Hashem wants this for us so much, we need to expend great effort in our life’s quest for growth.

## Do We Really Want to Change?

If we wish to plug into the energy of Elul, we must desire to grow. This, too, is not so simple. Hashem can give us anything, and He wants to give to us. However, we must first come to the realization that our true desire should be to grow. We need to accustom our minds to this, and realize that if this is what Hashem wants for us, then it is something that we must want for ourselves. This is the first step: wanting to grow.

If we were to ask anyone if he wants to grow and become a bigger person, surely he would say yes. Who does not want to change and improve their ways?

✦ But in reality, do we really want to change ourselves? If we did, then we would have worked out some kind of plan for changing by now. At the very least, we would have determined which issues we currently need to improve upon. With that, we would possess a picture of whom we want to be. Yet, how many people who would claim that they want to grow and change have actually made such a plan? Isn’t this the most basic criterion for anyone looking to change?

What is the most crucial issue holding us back? And how do we plan to start dealing with it?

## Ten Minutes in a Superstore

This can be compared to someone who wins the chance to spend ten minutes in a superstore after which he can take home anything that he is carrying when the time is up. How will he treat this opportunity? Will he just wander around the store without a plan? If so, chances are that he will be struck by indecisiveness and come away with nothing, or at the very most randomly grab whatever comes his way and come out with items of very little value.

✦ But he has time to prepare, so he will do research. He will determine what the quickest route is to the more expensive departments. He will make a well-thought out list of what he wants to take. He will consider which items are trivial and which are life-changing.

## Prepare a Shopping List!

In Elul everything is available to us — even the sky is not the limit. We cannot imagine what can be achieved in a well-spent Elul. It is all within our reach. Consequently, the possibility of squandering the opportunity to be granted everything we need should fill us with fear and a sense of urgency. We must prepare for it with seriousness and dedication.

✦ Elul everything available to us

✦ We must write a shopping list!

Elul is the time to gain life. Real life — the life that Hashem wants to give to us. In our preparation for this we need to ask our-

selves, precisely what do we want from Hashem? What kind of life do we want? We must understand this before setting out our goals.

With this important introduction in mind, we can continue describing how to write our list.

We need to make sure that our list is not filled with stupidities and trivia which are unrelated to what human life is all about. We have to decide what kind of Heavenly assistance we are looking for in order to become bigger and to earn our own existence in a greater way. We need to ask Hashem for help in working on the different character traits that we want to develop and fix. This includes building on our strengths and talents. This is what the list should be based on. This is our list of everything that we want to achieve from this auspicious time. As such, we can allow our desires, hopes, and dreams to run wild.

✦ Within our preparation, we must also take the time to determine what is preventing us from moving forward. Just like in the scenario with the superstore, to make the most of this opportunity we have to figure out which steps are within our grasp, and what must be left for a later point.

*We have to figure out which steps are within our grasp.*

Together with a complete list of those traits that need changing we also need to be honest about the environmental changes that will facilitate our growth, such as peace of mind, stable finances, and good health. For if these things are coming to facilitate the real gifts that Hashem wants to give us — then we can justifiably ask for them.

Finally, we should eliminate those desires that have nothing to do with growth — the cheap candies in the superstore. We do not need those. They are just a distraction from the main prizes available.

## Desire Matching Desire

There is one more crucial element to our shopping list. In order to truly take advantage of Hashem’s desire to give, whatever we are asking for has to match Hashem’s desire to give. It has to be in line with what He would want to give to us. Matching Hashem’s desire also warrants us to crave greatness as Hashem craves it for us. We must do everything we can to want to receive what Hashem wants to give us. Moreover, simply writing a list is not enough. We need to beg Him to be able to receive the greatness He intends for us.

✦ It is incumbent on us to take advantage of every prayer to talk to Hashem and ask to become great,<sup>10</sup> to cry and plead to become great, for this is what Hashem wants to give to us.



This is the *avodah* of Elul. Our frame of mind as we prepare for Rosh Hashanah must be to develop the proper work ethic; to learn to appreciate the opportunity to grow through our own efforts, rather than hoping to receive His goodness as a gift. We must realize that the difficult challenge to achieve spiritual greatness is not a punishment. It is the greatest gift!

If the highlight of your Elul is when it is over, and you dip challah and apple into honey and hope that it earns you a sweet new year — then you have missed the boat. In Elul, Hashem gives us the opportunity to grow. Don't squander it. Use Elul to build your desire to improve — to grow in your learning, to improve your *middos*, to think before you talk, to concentrate while *davening*. Now is the time to try and do what you previously thought was beyond your capabilities. Elul is a time to think about how great you can be. We each have infinite potential. Aspire to become the best person you can be. If you can't improve in all areas at once, pick one area where you think you can successfully improve — each person knows himself best — and begin working on it. You will enjoy the challenge, the hard work. You will feel satisfied with yourself. And then when you *daven*, tell Hashem that you want more of this.

That is an Elul! Our desire to grow combined with Hashem's desire that we earn His goodness makes an awesome combination. That is what is so special about Elul.

### Tichbad Ha'avodah

There are messages of inspiration abound for those wise people who have developed a listening ear. But the *yetzer hara* knows this too. And, of course, he is not going to sit idly while we pick up these life-altering messages.

The *Mesillas Yesharim* (at the end of chapter 2) describes in detail the various strategies that the *yetzer hara* employs, and weapons that he wields in his battle against us. What is the *yetzer hara's* most powerful weapon? When Pharaoh decreed that a more brutal workload be placed on the Jews in Mitzrayim, he declared, "תקבד העבדה" — *Increase their workload*." The *yetzer hara* uses this weapon as well. תקבד העבדה — the *yetzer hara's* strategy is to keep people busy, keep them working, keep them moving, and make sure that they do not have the time or energy to think.

The *Mesillas Yesharim* continues. If a person would stop and think, he would most likely motivate himself toward bettering himself. If a person would only pause to ponder, "Life is so short and precious. What am I doing with my life? Am I truly living up to my obligations in *avodas Hashem*? Am I learning enough Torah? Am I *davening* with enough focus? Am I spending enough time with my children? Am I being considerate enough to my wife? Am I creating a *kiddush Hashem* as I engage in business, or am I causing the opposite?"

f6a

If a person would stop and think, he would likely change, so the *yetzer hara* keeps him too busy to think. He's always running and has no time to think. He could take advantage of the world's most awesome and inspiring machinery, but

### תחילת דרך התשובה — שאיפה לשלימות

ביאור הדברים, יסוד התשובה והצלחתה היא רק כאשר יש שאיפה גדולה בתחילת הדרך, להתחדשות והתקרבות אל ה', להגיע לשיא פיסגת השלימות, ובכך שאיפה זו אפשר להתחיל את דרך התשובה, וללא שאיפה זו הרי עבודת התשובה לא תצליח! וככל שהשאיפה נשגבה וחזקה באותה מידה יצליח להגיע לשלימות התשובה — להגשמת שאיפתו.

מצד אחד רוצה האדם לעשות תשובה בכל כוחו, הוא משנה את דרכו ומשפר את מעשיו, במעשה זה או אחר, ומאידך פעמים רבות נופלת בחלקו אכזבה כאשר איננו מצליח לעמוד במשימה של עבודת התשובה.

הסיבה שאיננו מצליח לעמוד בעבודת התשובה, משום שמתחילת דרכו חסרה לו השאיפה להגיע אל שיא השלימות, הוא משלה את עצמו בהישגים של שינוי מעשים לשנות איוה קילקולים, ומסתפק בדרגה זו של "בעל תשובה". ולא שת ללבו להרגיש שקל לו לאדם לשנות אי אלו ממעשיו, יותר מאשר לשנות את כל דרכיו.

ככל בנין העומד להבנות צריך תכנון מראש מהמסד ועד הטפחות, א"א

להתחיל בחפירת היסוד ללא תכנון הקומה העליונה, כך גם בתשובה צריך לשאוף מראש ל"עד ה' אלהיך". אם אין לו את התכנית והמטרה מתחילת דרך התשובה להיכן שאיפתו צריכה להגיע, הרי לעולם הוא לא יגיע, עבודת התשובה אפשרית רק אם מתחילת הדרך תהא שאיפתו לשינוי ערכים, להגיע אל שיא השלימות, ולא להסתפק בשינוי מעשים בלבד.

רבי יוח' מנוברדוק וצ"ל המשיל זאת לאדם הנוסע ברכבת הנוסעת בכיוון הפוך למטרתו, וכשמעירים לו שהוא צריך לשנות את כיוון הרכבת, הוא מסב את פניו ויושב בספסל ההפוך שממולו, כשפניו מכוונים אל מקום חפצו, אך זה לא יועיל לו כי לעולם לא יגיע! גם המסתפק בעבודת התשובה רק בשינוי מעשים לא יגיע לעולם אל הכיוון הנכון. ראשית צריך לצאת מהרכבת, לשנות את כיוון הערכים מתוך שאיפה נשגבה להגיע אל השלימות האמיתית.

המתכוון יבין, כי תביעה זאת כוללת גם את התביעה לא לחיות 'פשוט', כדרך ה'מלומדה'. כי אם אדם חי את חייו סתם, בצביון אחד, בגוון אחד, ברמות אחת, כל יום דומה למשנהו, הלא הוא אינו נוגע כלל בזרם החיים המיוחד לאותו יום, ואינו עובד את העבודה המיוחדת לאותו זמן. כמה פשוט לפי זה, שאת כל מעלות הקדושה בלימוד התורה וקיום המצוות קונה האדם רק עד כמה שהן נקנות לו במצב של נסיון ועמידה בקשיים ובהפרעות. רק כך נקרא שחי את חייו היום.

he doesn't press the button. Everything around him is crying out: "Become a better person. Pay more attention to those things in life that will endure forever. Look at what happened; another person died young. Listen to the message." But he is too busy to internalize messages; he is too preoccupied running around.

### The Call of Elul

If every day of the year is full of inspiration and opportunity, the days of Chodesh Elul are all the more so. *אני לרבי ידועי לי* — *I am to my Beloved and my Beloved is to me* (*Shir Hashirim* 6:3). During the days of Elul, Hashem is closer to us than the rest of the year. The *Mishnah Berurah* (*siman* 681) quotes early sources who teach us that during the days of Elul it is easier for a person to do *teshuvah*, it is easier to finally change and improve oneself. In Elul the days themselves call out, "Come! Become a better person!" Someone who is already living with an *ozen shoma'a's*, someone who does not ignore his messages, has even greater *siyata d'Shmaya* during these days.



I'll never forget when someone told me, "To change is the hardest thing in the world to do. I want to change, believe me, but it is just too hard."

I told him that he is making a terrible mistake; what he said borders on *kefirah*. Regarding *teshuvah* the Torah (*Devarim* 30:14) says: *Rather, the matter is very near to you, it's the easiest thing to do teshuvah.* (See Ramban *ibid.*)

\* Change is not the hardest thing. What is the hardest thing is to *want to change*. The challenge is to want to change, or, at least, to want to be a person that wants to change. Once you want to change, the change itself will eventually come.

### Make Commitments

The Chafetz Chaim used to ask, if every Yid is inspired in Elul and wants to improve, why don't we see great waves of change in Elul? Why don't we see more people tapping into their potential and reaching great spiritual heights? Why are people often inspired, harboring the purest thoughts of self-improvement, but then they fail to improve as the inspiration dissipates?

The Chafetz Chaim answers: This happens when the person hears the call of *Shuvah Yisrael*, but fails to follow through with the next *pasuk*:

*Take words with you and return to Hashem.* — קחו עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלַי

\* Inspiration alone isn't sufficient. If a person doesn't follow the inspiration with concrete steps, it will dissipate. קחו עִמָּכֶם דְּבָרִים — you have to sit down and think, "I'm inspired, I'm uplifted. Now what? Now I must take real action."

19

Sit down in a quiet moment, when the ears are listening, when the heart is feeling, when the mind is absorbing, and קחו עִמָּכֶם דְּבָרִים. Think of something that you could improve upon. Each person knows himself. Think of some small, concrete practice that you can fulfill, and accept upon yourself to do it.

~ Rav Shach once recommended someone to *bentch* with a *bentcher* during the entire month of Elul. "It will change your *bentching*," he said.

Make a stronger effort to come on time to *davening*; your whole *davening* will be different. Make a *sefer* — two *halachos* a day — in *sefer Chafetz Chaim*; your speech will greatly improve.

Small steps lead to big changes. It is up to us to take those steps which bring us to our true greatness. Let us begin now.

*Think's Teenagers Guide to Life - R' Taty*

21 "Did you deliver the goods as arranged?"

"Oh!" said the driver, "I forgot to deliver the goods!"

You cannot afford to forget to deliver the goods. Do not get so involved in the journey that you forget where you are going. Do not get so involved in the excitement of doing and moving and building that you forget to ask yourself where it all leads. You do not want to travel for years and then discover that it has been the wrong road, or that you were so preoccupied with the trivia of the journey that you hardly moved at all, or that you forgot that you had goods to deliver.

בחינה לאדם אם יש בו משהו מיחודיות היא שעה של בדידות: ל"סתם" אדם" משעמם כשהוא לבד. "יחיד" בעולמו שמה כשהוא יכול להיות שעה עם עצמו. "הנעור בלילה והמהלך בדרך יחיד" ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו" (אבות ג, ה). הלא שעה כזאת היא עת רצון, ואין הוא מפנה אז לבו לבטלה! הרי זה מוכיח שאין לו עסק עם עצמו, ואין זה אדם שהוא "עולם מלא". זוהי הצרה הגדולה של בני הישיבות המתחנכים שנים רבות בפנימיות ושם הם נמצאים חמיד בתוך הרבים כלי רגע אחד של בדידות, ובוהם הם עלולים לאבד לגמרי את היחודיות שלהם ולשכוח לגמרי מההתפתחות לאדם עצמאי. מה עלוב הוא לראות יקרים בני תורה שאין להם שום נקודה יחודית, ממש בני אדם שאין להם היסטוריה; אחרים התוו להם כל מהלך חייהם. ה' ישמרנו ממהלך חיים כזה!

בביאור הלכה בא"ח סי' תקצא, ב כתוב: "וראיתי להעתיק פה מה שכתב הש"ה בשם ספר חרדים וז"ל שמצא בתוך ספרי המקובל האלקי חסידא קדישא הרב ר"י לוריא אשכנזי ז"ל בספר אחד כתיבת יד: כל מה שתמצא בסיגופים

כו' לא נזכרו אלא למי שאין עמלו בתורה, אבל מי שתורתו אומנתו ויודע דעת ויראת ה' לא יחלש ולא יתבטל מלימודו, אך יום אחד מן השבוע יתרחק מבני אדם ויתבודד בינו לבין קונו ויתקשר מחשבתו בו כאילו כבר עומד לפניו ביום הדין וידבר לא' ית' כאשר ידבר העבד אל רבו וכן אל אביו". הרי גם התשובה לת"ח רצויה בהתבודדות דווקא.

הרי עבודה רבה לפנינו להכנת הרגעים שנעבור לפניו ית' כבני מרון: לימוד תורה אמיתי, שלא נרמה את עצמנו; לימוד מוסר "לעורר נפשנו" ולא ללמוד "סתם"; והתבודדות לכה"ס שעה במשך השבוע, להיות עם עצמנו לעשות חשבון נפשנו. כל אלה הם דברים קטנים לגבי המשימה הגדולה להיות יחידים. כי ביחידות ובדידות גמורה נעמוד לפני בוראנו ביום הדין.

22

You have goods to deliver: yourself. You have the most important and precious goods to deliver; and only you can deliver them. You have yourself and the future of the Jewish people in your hands, and one day you will be asked that final and most profound question: "Did you deliver the goods?"

23 ימי רצון לחודש אלול (15) 5 ברוח

ב' מעמים, למה נקראו ימי אלול - ימי רצון

והנה אבותינו שבמדבר, וכו' לכל השבח הזה ע"י שנתחזקו מאד ברוחניות מר"ח אלול עד עשרה בתשרי, \*וע"י תפלותיו של משה רבינו בהר באותם מ' ימים האחרונים, כמבואר באדרת אליהו (שמות ל"ג ז'). ולפי שהיו ימי רצון אז, לכן בכל שנה ושנה מתעוררים עוד הרחמים למעלה, והם ימי רצון, כמשכ"ל מדברי הח"י אדם ז"ל. וכ"כ בס' מטה אפרים ריש סי' תקפ"א, מר"ח אלול ואילך הם ימי הרחמים והסליחות וימי רצון, ויש לכל אדם לעורר לבו בתשובה ולעשות לכפר את אשר חטא על הנפש מיום היותו, ולמען יזכה בהשפטו כשבת המלך על כסא דין ביום הרת עולם. עכ"ל. וע"ש באלף

24 22 Teshuvah R' Borstein

From the beginning of the month of Elul, there is a notion of "preparing for Rosh Hashanah." This idea can often seem a little vague and undefined. What is the nature of this preparation? Presumably, it means that we should do teshuvah. Yet that is something we can and should be doing throughout the year whenever necessary! What is the special nature of these days?

In order to get a sense of what this month is about, we need to go back to our first ever Elul as a nation.

The forty days beginning with Rosh Chodesh Elul and culminating with Yom Kippur were the days that Moshe was on Mount Sinai to receive the second set of *luchos* (the first set having been broken after the making of the Golden Calf). This imbued these days with an intrinsic quality of appeasement, making them a propitious time for the Jewish People every year since.



What happened during those forty days? We might be inclined to say that since this was when the Jews were forgiven, these days thereby attained a quality of forgiveness.

However, surprisingly, if we look at Rashi, we will see that this is not the case, for we had already been forgiven *before* Rosh Chodesh Elul!

Let us explain.

It turns out that the Jewish People had already been forgiven after the second set of forty days. What happened next?

- Moshe then went up a third time, beginning on the first of Elul, and stayed there until the tenth of Tishrei (Yom Kippur). Regarding that day, Rashi writes:

בו ביום נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל בשמחה ואמר לו למשה סלחתי כדברך, לכך הוקבע למחילה וסליחה

(On that day, the Holy One, Blessed is He, was reconciled with Israel with joy, and said to Moshe "I have forgiven in accordance with your words." This is why Yom Kippur was fixed for forgiveness and pardon.)

We see from these words that the forty days beginning with Rosh Chodesh Elul do not coincide with the days that Hashem was

"reconciled" with us, i.e., that He forgave us, but the days that He was "reconciled with us with joy." This represents something beyond basic forgiveness.

What happened during those final forty days, and how did that shape the nature of the month of Elul?

## Two Types of Teshuvah

It is quite possible for a person to repent his sins, to the point that Hashem will not punish him, and yet still not reach a stage where he has reestablished any meaningful relationship with Him.

This corresponds to the middle set of forty days, where Hashem was reconciled toward Israel, but not yet truly happy with them. The focus of this type of teshuvah is more on "getting out of trouble" than it is on repairing one's connection with the Divine. This is a reasonable depiction of a typical act of teshuvah done during the year.

The period beginning with Elul represents aiming toward something higher. It corresponds to the final set of days on Mount Sinai, which culminated in Hashem being "reconciled with us with joy," and ready to resume His loving relationship with His people. Indeed, it was only after Yom Kippur that we were told to build the Mishkan, which is a demonstration of Hashem's love through His Divine presence dwelling among us.

In this respect, we may say that teshuvah during the year may focus primarily on the "y-axis" of spirituality, raising oneself up from a spiritually low state to a high one. Elul comes to lay equal emphasis on the "x-axis," which defines teshuvah as coming from being distant from Hashem to being close to Him.

Based on our discussion so far, we understand that this verse actually defines the teshuvah atmosphere of Elul. It is looking toward doing teshuvah not only with the goal of escaping punishment, but also of reconnecting with our Beloved.<sup>3</sup>

## Where Does LeDavid Hashem Ori Talk about Teshuvah?

Beginning on the first day of Elul, at the end of our prayers, we say Tehillim Chapter 27, *LeDavid Hashem Ori*. What does this chapter have to do with Elul? While it is true that there are references in the opening verse to the days of Rosh Hashanah and Yom Kippur, the rest of the chapter isn't really about themes of repentance or forgiveness. Rather, it discusses our reliance on Hashem's protection in all situations. How does this help us get ready for Rosh Hashanah?

With our new understanding of the theme of Elul (being our relationship with Hashem rather than simply repenting our sins), we can now understand that this is *exactly* the atmosphere that we are looking to introduce during these days — one of God-awareness. A very easy and effective way to do this is to focus on His ongoing help and protection, which is stated unconditionally and hence very easy to embrace and accept. This is the first step in preparing ourselves to do teshuvah. We recite this chapter twice every day, reminding ourselves that Hashem is "there for us" constantly, and that the time has come to come back to Him.

Thus, like the original Elul, this month is a time to prepare for Rosh Hashanah and Yom Kippur by creating the climate for a teshuvah that will reunite us with Hashem with joy. That is what defines this "season" of the year.

עַתָּה רְצוֹן • פְּעָמֵי מוֹעֵד

ר' יצחק

הוא מדגיש את העיקרון הברור שהש"ת הוא באמת למעלה מכל מושגי הזמן. אם כן, מה משתנה בזמן המכונה "עת רצון"? מסביר ה"שפת אמת" שזמן זה סגולתו לגרום לשינוי באדם. אלו דבריו הקדושים:

שהוא עת רצון באדם, שיוכל לקרב עצמו ולדבק בהקב"ה ברצון אמת בפנימיות הלב. כי הקב"ה מלא רצון, ורק מי שזוכה יוכל להתקרב אליו...

במלים אחרות סגולת זמן מיוחד זה לעורר בלב אדם רצון אמת לשוב ולהתגעגע למקורו האלוהי. אם בכל ימות השנה רצון פנימי זה התכסה ונטשטש עקב מעשים ורצונות לא טובים, בהגיע מועד אלו מאליו מתבקש להקסיר את שכבות אבק העיונות, כדי שהרצון הטהור יופיע ותגלה. על זאת מוסיף ה"שפת אמת" ב"ת"ת מילותיו:

וכפי התעוררות רחמים בלב על עצמו, איך שיש בו נקודה קדושה מהקדוש ברוך הוא, ונטבע בחומר ובגשמנות, וכפי התעוררות בליבו, ככה מתעורר עליו רחמים רבים בשמים גם כן.

במקום אחר (פרשת לך, תר"ה) מבאר ה"שפת אמת" כי רצון זה להתקרב לבורא לאמתו של דבר מצוי בכל עת בנפשות ישראל, אלא שיש לחשוף ולגלותו.

ענין זה מוסבר היטב, משום שרצון זה יסודו בכמיהת הגרעין האלוהי המצוי בנפש להתקרב למקורו האלוהי הטהור. מכאן שמלאכת התשובה משמעותה הסרת כל המחיצות המבדילות בין גרעין הטהור שנכנס לבין מחצב הנפשות שמתחת כסא הכבוד. וזהו עבודת התשובה שאליה עלינו להיעזר במועד חודש אלול.

31 34 QI AM HAAYODAH  
R' Kesterbaum

## Tapping In

A person may wonder: How can a simple, flawed person like myself achieve such a lofty goal of closeness to Hashem? How can I, with all my desires, temptations, and foibles connect to the Master of the Universe? "This is for holy people," he may say. "Maybe when I'm very old I'll think about this."

The answer is that our connection to Hashem already exists; we just need to tap into it. We each have a Divine *neshamah* within us that is infinitely great, as the *Mesillas Yesharim* writes that the soul we possess is more precious and elevated than that of the angels! Our very essence is connected to Hashem — we just need to cut through all the traffic and interference. And this is something anyone can do, at any time.



The very first words that emanate from our mouths in the morning are: *מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם*, *I gratefully thank You, O living and eternal King*. With these words, we thank Hashem for the precious *neshamah* He has returned to us after it journeyed to higher places during our sleep. And then we say: *רַבָּה אֱמוּנָתְךָ*, *abundant is Your faithfulness*. The simple understanding of these words is that we are praising Hashem as the One upon Whom we can rely. But an alternative explanation is that Hashem has great faith in us! The fact that

He gives us, and returns to us, such a holy *neshamah* speaks volumes about the inherent greatness we possess and can achieve. We just need to believe in our own potential!

It is worthwhile for us to have special concentration each morning upon saying the moving *berachah* of *Elokai neshamah*, in which we describe our *neshamah* in these terms: *אֵתָהּ בְּרָאתָה, אֵתָהּ יָצַרְתָּה, [the soul You placed within me] is pure. You created it, You fashioned it, You breathed it into me*. We recognize that we have a *neshamah* within us that is connected to Hashem and naturally possesses intense love for Hashem. All we need to do is tap into it.

This is what Shlomo HaMelech means when he says (*Mishlei* 2:4-5): *אִם תִּבְקֶשֶׁנָּה כְּכֶסֶף וְכִמְסֻמוּנִים תִּחְפָּשֶׁנָּה אִזְ תִּבְיִן וְיָרָאתָ ה' וְדָעַת אֱלֹהִים: תִּמְצָא*, *If you seek it as [if it were] silver, if you search for it as [if it were] hidden treasures — then you will understand the fear of Hashem, and find the knowledge of God*. The term *תִּמְצָא*, *find*, implies *discovering* something that is already *there*, as our connection to Hashem is already latent inside of us, waiting to be revealed. If we focus our efforts on connecting to Hashem, we will discover the incredible treasure hidden inside of us.

34

Moadei Hashanah — The Month of Elul

R' Pinchas (F)

for *אֲנִי לְרוּדֵי וְרוּדֵי לִי*, *"I belong to my Beloved, and my Beloved is mine."* Elul is a time of closeness with HaKadosh Baruch Hu. It cannot constitute merely a temporary friendship, for this is not called "beloved." Thus, these days are the time to acquire a relationship with Hashem. We are saved from the judgment through the embrace of HaKadosh Baruch Hu, by building a closeness and connection with Him — which is the main *avodah* of these days.

This is one of the foundations of Judaism that have become so forgotten by us: our *Yiddishkeit*, our *mitzvos* and *tefillas*, are not just "buttons" that we need to press. Indeed, systems definitely exist. There are systems of *tefillah*, of Torah and of *siyata di'Shemaya*. But the foundation of everything is "my Beloved" — a connection with Hashem, the *Elokim Chaim*. He is live and real.

**35 Rote Mitzvos** The Prophet Yeshayahu protests this, when he says, *"Their fear of Me was like a human command performed by rote."*<sup>6</sup> Yeshayahu's protest is not just over the fact that people perform mitzvos by rote. He says, *"Their fear of Me."* He is talking about their *yiras Shamayim*! Even a person's fear of Heaven can be by rote. It can be out of habit, without thought. Our perception of Hashem, of the siddur and the Chumash, is that of a five-year-old-child. This is indeed "those who are far." It is serving Hashem from a distance of thirty years, from the time we first came to know Him. Only someone who "recently drew close to Hashem," who just now renewed himself, is among "those who are close."

Here are some more examples: Every Shabbos we recite the *Nishmas* prayer. If we would pay careful attention to the words we are saying, we would be filled with inner excitement.

The Chafetz Chaim once asked someone if he noticed that in

דוגמא לכך הוא מה שהעידו חז"ל כי מידת הרחמים של מעלה פועלת במקביל לרחמי הבריות איש על רעהו. לפיכך הם אמרו (שבת קנא, ב) ש"כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים". ברוח זו מופעלת גם מידת נשיאת העוון. בין י"ג מידות הרחמים שנאמרו למשה (שמות לה, ו) מופיעה גם המידה "נושא עוון", אולם חז"ל אמרו (מגילה כה, א): "למי נושא עוון? למי שעובר על פשע".

על משקל דברים אלו מבאר ה"שפת אמת" (וואהנן, תרל"ג) כי גם מידת הרצון של מעלה הינה פועל יוצא ממעשי בני האדם. המפתח ניתן בידיהם של ישראל, שהם בכח תפילותיהם מסוגלים לעורר את רצונו של הקב"ה. על כך נקבע בנוסח התפילה מטבע הברכה: "אשר קדשנו במצוותיו ורצה בנו", לאמור, שרצונו של הקב"ה תלוי בנו. כלשון ה"שפת אמת":

(פירוש, שבני ישראל מעוררין רצונו יתברך, כדמיון בן חביב שבא לפני אביו, מתעורר בו תענוג ורצון. וכמו כן כשבני ישראל נוגשין אליו בתפילה מתעורר עת רצון. והוא שכנסת ישראל משבחת עצמה: "ואני תפילתי... עת רצון".

הוא אמר שעובדת היות חודש אלו מועד של "עת רצון" יש לה משמעות כפולה: מחד זהו המועד שהזמן קורא בו לבני אדם לחזור בתשובה ולהתקרב אל האב שבשמים, ומאידך התקרבותם של ישראל גורמת גם להפעלת הרצון העליון כלפיהם.

זהו עומק הרמו שנתנו הקדמונים לחודש "אלול" בפסוק: "אני לדודי ודודי לי", שהראשי תיבות שלו הן: "אלול", כפי שמתבטא בעל "שפתי צדיק" (שו"ת, ב):

ובספרים איתא הרמז: "אני לדודי ודודי לי", זקני ז"ל (בעל "הידוש הרי"ם") ביאר אשר כל מה שמשתוקק האדם להתקרב אל השם יתברך, כן גורם תשוקה בשמים לקרב את האדם.

על יסוד כל זאת מתבאר שכיון שחודש אלו הוא "עת רצון", אם אכן זוכים להוציא את סגולת חודש זה מן הכח אל הפועל, יש לכך השלכות חיוביות לטובה על כללות הברירה.

36

the *Hatov veHameitiv* blessing of *Birkas HaMazon*, we are asking for no less than fifteen different things.

Are we aware of what we are saying? It goes like this: "May He bestow upon us forever, for grace (1), for kindness (2) and for mercy (3), for relief (4), rescue (5) and success (6), blessing (7) — the word *berachah* stems from the word *bereichah*, "pool," denoting abundance) and salvation (8), consolation (9), subsistence (10) and livelihood (11 — even if a person has a subsistence, he does not necessarily have the means for his own livelihood), and mercy (12) and life (13) and peace (14), and everything good (15). And may He never cause us to lack any goodness."

Did we notice all these requests? If not, it is because we got into the habit of reciting *Birkas HaMazon* when we were still in preschool.

This is what we must work on in Elul: To do away with the "rote," to stop doing things just out of habit. To become like a "maiden," like *baalei teshuvah* who recently drew close to Hashem. To awaken our love when we serve Hashem, similar to the love of a bride and groom. To get the feeling of newness, to practice *avodas Hashem* as if this was the first time we approached the siddur, to be moved by every halachah, every *berachah*, and every spiritual feeling.

Renewing oneself is the power of *teshuvah*. It means being a completely new person. This is the *avodah* of Elul.

37

Alam Harodah Hashem Wants Our Heart

Once we understand that our purpose in this world is to achieve closeness to Hashem, we need to change our fragmented approach to Torah and mitzvos. Most people tend to think that the main thing is just the superficial action — getting it done — and they therefore don't place much emphasis on *how* they go about their mitzvos. They view the infusion of concentration and meaning into mitzvos as a "cherry on top."



In truth, however, the primary aspect of the mitzvah is not the action itself, but the heart behind it, as Chazal tell us (*Sanhedrin* 106b): רַחֲמֵינָא לְבָא בְּעֵי, Hashem wants our heart. Similarly, the *Mesilas Yesharim* writes (Ch. 16) that our mitzvah actions alone are not sufficient to Hashem; rather, the most important thing is the pure intention of the person's heart. If the heart, which is king and leader of the other limbs of the body, does not devote itself to the service of Hashem, the service of the rest of the limbs is meaningless.

Two people can perform the same mitzvah and, while their deeds appear identical on the surface, they are actually worlds apart, since the quality of the action is measured by the heart and the intent that goes into it. Their respective actions can be compared to two objects that are gold on the outside, but one is merely gold plated and the other is solid gold. Accordingly, we can never compare

one person's level of righteousness to that of another, because only Hashem knows the true quality of each person's mitzvah observance.

The *Orchos Tzaddikim* (*Shaar HaSimchah*) writes that one who performs a mitzvah with joy receives a thousand times more reward than one who performs a mitzvah joylessly. Imagine if a person shook a lulav and esrog one year with joy — that would be worth a thousand years of doing the very same mitzvah without joy!

If we consider our relationships with other people, we can readily relate to the significance of how we go about our mitzvos. If a man gives his wife a gift begrudgingly, then no matter how expensive a gift it is, it will not be well received. A smaller gift, with love and meaning, will go much farther in building their relationship. Likewise, the development of our relationship with Hashem depends primarily on how we serve Him, not merely on the actions we perform.

68 | Ka'asher Tziva Hashem R' Gershom

too, a person who has kavanah "turns" their thoughts and directs them upwards, towards Hashem.<sup>79</sup>

The *passuk* says אֲנִי ה' חֲקֹר לֵב בְּתוֹךְ קִלְיוֹת — I am Hashem, Who searches the lev (i.e., our innermost parts) and examines the kelayos (i.e., our core motivations).<sup>80</sup> Hashem knows the thoughts of man; He sees whether a person had kavanah in his actions or not and He rewards him based on how much kavanah was present. The absence of kavanah is strongly felt in the Heavenly worlds above.

In this vein, David HaMelech admonished his son Shlomo, saying כִּי יִחְשַׁב לִבּוֹ וְיִדְרֹשׁ ה' — For Hashem investigates all minds and He understands every inclination of thought.<sup>81</sup> Hashem searches our thoughts to see if we are thinking of Him and knows if we are doing His mitzvos with the right kavanah.

Perhaps we can relate to this idea through the following parable:

A *kallah* who receives a bouquet of roses from her *chassan* will immediately look to find the card that he wrote to her attached to the bouquet. If she does not find it, she will surely be disappointed. The flowers may be beautiful, but what she really wanted was to read a heartfelt message from her *chassan*!

Similarly, if we send a mitzvah to Hashem but fail to attach the kavanah — that it is being done for Him — then the connection that the mitzvah was supposed to cultivate will be sorely lacking.

40

## A SPIRITUAL FORCE

In his *sefer Michtav M'Eliyahu*, Rav Eliyahu Dessler *ztz"l* explains that a person's *machshavos* (thoughts) originate in the *neshamah*, the highest level of the human soul. The *neshamah* itself is derived from Hashem's Heavenly Spirit, as the *passuk* says וַיְנַח בְּאַפִּיקוֹ נְשָׁמַת חַיִּים — And [Hashem] breathed into [man]'s nostrils a living soul.<sup>82</sup> A person's soul is thus a breath of Hashem — part of His essence, as it were. Therefore, the

41

faculty of thought is mankind's most powerful, spiritual ability. Indeed, thought is capable of transforming a mundane act into a holy mitzvah and elevating the rote performance of a mitzvah into a sacred act.<sup>83</sup>

As we said, a person's *neshamah* is derived from Hashem. This is why the nature of the soul is holy, like its Divine source.<sup>84</sup> The soul originates from underneath the Throne of Glory.<sup>85</sup> It comes directly from the Creator, as it were, and it bears a spiritual resemblance to Him.<sup>86</sup> Just like a magnet, which is attracted to other magnets, so too does the soul seek to return to its Source, and it can find no rest until it does.<sup>87</sup>

In other words, our thoughts originate from our *neshamah*, which is, in turn, rooted in Hashem Himself and constantly seeks to return to Him. Therefore, our thoughts have the power to connect us to Him.

42

## KAVANAH IS THE SOUL OF A MITZVAH

Chazal teach us that a mitzvah has two parts: a "body," which is the physical act of the mitzvah, and a "soul," which is the kavanah. A mitzvah done without kavanah is thus כְּגוֹף בְּלֹא נֶשְׁמָה — like a body without a soul.<sup>88</sup> Our soul gives our body life and energy and keeps it active. Similarly, kavanah gives "life" to our actions and words.

The fact that kavanah is the soul of a mitzvah means that our thoughts are a powerful, spiritual force.<sup>89</sup> Hashem wants us to infuse our actions with this spiritual force. When we have kavanah, we use our minds to transform an ordinary act into a mitzvah and elevate the status of that

43

קנה טיב חודש אלול המועדים  
5 שבט ה'תשנ"א

ביצד מתקרבם להשי"ת

את ימי האלול אפשר לנצל לימי התקרבות אל השי"ת, אמנם עוד דרך יש למלא את הימים הללו, מתוך דאגת האדם לעצמו, שמבקש האדם שיהיו לו חיים טובים, וזו מדרגה גדולה שיש לאדם האמונה, שאם לא יכין עצמו כראוי בימי אלול, הרי שתהיה לו שנה לא טובה ח"ו, והרי הוא חוזר בתשובה.

אבל עדיין רחוק הוא עד מאוד מהשי"ת כרחוק מזרח ממערב, לפי שלא שב בתשובה כי הוא חפץ לבא אל השי"ת, אלא משום שהוא רוצה לזכות בשנה טובה, והפסוק אומר (מלאכי ג, ז): שובו אלי, אין הפסוק אומר שישוב האדם בתשובה כדי שיזכה לשנה טובה, אלא שישוב האדם אל השי"ת.

הרי שיש שתי דרכים כיצד לגשת לימים אלו, דרך אחת היא, שהוא מחפש את טובתו האישית ודרך האחרת היא שמבקש האדם להיות קרוב אל השי"ת. ויתבונן האדם בעצמו לעשות הבירור האמיתי, מה הוא מבקש, האם כל חפצו הוא לזכות לשנה טובה? עבורו ועבור בני ביתו, שלא יאונה להם כל רע, ומשום כן הוא חוזר בתשובה. כיון שכן, הרי שעל אף שיזכה לכל הטוב, אבל לא כן זוכים להתקרב אל השי"ת.

וזהו טעם הדבר מה שאצל רוב העולם אין נשאר רשם ימי האלול לאורך זמן, וכולם שואלים, הן בחודש אלול ובראש השנה ויום הקדוש היינו במדרגות עליונות והבטחנו להשי"ת הבטחות עצומות, ובשעת מעשה אחזים באמת במדרגות אלו, וכעבור כמה ימים הרי שלא נודע כי באו אל קרבנה ומהו הסבר הדבר.

הנימוק כזה הוא, לפי שלא חיפשו את ההתקרבות, וכל התשובה הייתה היכי תמצא לבא לידי הגשמות, שידעו שעל ידי הרוחניות יבואו לידי גשמות, ועל זה התפללו ואכן פעלו שנה טובה, אבל עדיין נשארו רחוקים מהשי"ת, כאמור.

לכן, על האדם להתבונן מהו תכליתו בעבודת התשובה? האם חפצו בגשמות? או שהוא מבקש להתקרב אל השי"ת?



44 יח  
וכענו חטאתינו, ושיחפז בו וירצהו ויעתר לו... כי יתכן להיות העון נסלח ונפדה מן היסורים ומכל גזירה, ואין לה חפץ בו, ומנחה לא ירצה מידו, ותאות הצדיקים מן ההצלחות להפך רצון מהשם ושיחפז בהם, ורצונו החיים הקיימים והאמיתיים והאור הגדול הכולל כל הנעימות.

וכי יונג מגדיר את רצון הקב"ה "שהם החיים האמיתיים" - רוחניות נצחית, יתכן שלבעל התשובה נסלח לו עונו, אבל ה' אין לו חפץ ח"ו במעשיו, אין מעשיו פועלים מאומה בעולמות הרוחניים, האפשרות שהאדם ישיפע ע"י מעשיו לחיים נצחיים, יתכן רק ע"י רצון הקב"ה במעשיו, שהקב"ה משפיע את שפעו מכיון שחפץ בעבודת האדם ונותן תוקף וכח לעבודת האדם, לפעול את השפעתם.

אלול עת רצון - כח השפעת מעשינו

אלול זמן רצון - היינו שהם ימים מיוחדים של שפע אלקי, שהשי"ת מחלק את שפעו הגדול, ונותן כח נשגב ועצום למעשינו לפעול את פעולתם הרוחנית ואת השפעתם, מה שלא היתה היכולת והאפשרות למעשינו לפעול בשאר ימות השנה. חז"ל הגדירו את ההשפעה המיוחדת של אלול בפסוק (שה"ש ו, ג) "אני לדודי ודודי לי" (ר"ת אלול), דודי הוא מלשון ידידות וקירבה, והו כח ההשפעה של רצון הקב"ה במעשינו, שבימים אלו יש ידידות וקירבה מיוחדת בינינו לבין הקב"ה, ע"כ עלינו להכין מה נפלאים ימי אלול, ההכנה לימי הדין והמשפט, שהם ימים של אהבה קירבה וידידות אל הקב"ה, שהקב"ה משפיע בימים אלו את שפעת רצונו ונותן כח נשגב ועצום למעשינו לפעול את פעולתם, כדברי רבינו יונה "שהם החיים האמיתיים והקיימים והאור הגדול הכולל כל הנעימות".

45 Artscroll-Siddur

Before the Torah is returned to the Ark on Monday and Thursday, the chazzan recites the following prayer. It is omitted on days when Tachanun is not recited.

יהי רצון May it be the will of our Father Who is in heaven to establish the House of our lives and to settle His Presence within us, speedily in our days - and let us say: Amen. (Cong. - Amen.)

יהי רצון May it be the will of our Father Who is in heaven to have mercy upon us and upon our remnant and to keep destruction and plague away from us and from all His people the Family of Israel - and let us say: Amen. (Cong. - Amen.)

יהי רצון May it be the will of our Father Who is in heaven to preserve among us the sages of Israel, \* them, their wives, their sons, their daughters, their disciples, and the students of their disciples in all their dwelling places - and let us say: Amen. (Cong. - Amen.)

יהי רצון May it be the will of our Father Who is in heaven that we may hear and be informed of good tidings, salvations, and consolations, and that our dispersed be gathered from the four corners of the earth - and let us say: Amen. (Cong. - Amen.)

The entire congregation, followed by the chazzan, recites aloud:

אחינו Our brothers, \* the entire family of Israel, who are delivered into distress and captivity, whether they are on sea or dry land - may the Omnipresent One have mercy on them and remove them from distress

בשערי אחדות המועדים מה

46 ימי רצון כנחיתת אחינו כל בית ישראל

השר שנים מבעלי זקוקי הקשה מדוע אחר קריאת התורה ביום שני וחמישי, כשהשי"ת אומר נוסח היה רצון מלפני אבינו שבשמים, מוצאים התחלה זאת של יהי רצון מלפני אבינו שבשמים בכל בקשה, חוץ מהבקשה האחרונה המתחלת במילים אחינו כל בית ישראל ותירץ שבבקשה זאת אין אנו צריכים להזכיר הקדמה זאת משום דאין לך יהי רצון מלפני אבינו שבשמים גדולה מזו, כאשר יהודי מרגיש את אחינו כל בית ישראל ונתונים בצרה ובשביה, ומתפלל כעבורם.

חודש אלול הוא הזמן המסוגל לתשובת ישראל ונקרא ימי רצון. אם כן עצה פשוטה בדרך תשובה היא שבהודש הזה צריך יהודי לעבוד על מצות אהבת רעים ואהדתו עם אחיו בני ישראל. ואפילו אם יטעון האדם דכבר עומד במדרגה זאת ואין

לו שום שונאים בכל העולם כולו, עדיין צריך לשאול את עצמו האם הגיע לאהבת רעים בדרגת טעם העליון, שהרי דוק בעבודת ההוספה, היא הדרך של תשובה ליהודי, בפרט בחודש אלול שאז גם ישראל בהר סיני עבדו על ענין זה להוסיף על מדרגת אהבתם הקדומת של נעשה ונשמע.

47 ולא עוד אלא שגם רואים שבחודש זה קוראים פרשת כי תבוא שבה התוכחה. חז"ל אמרו (מגילה לא:) שעזרא תיקן לישראל שיהיו קורין קללות שבמשנה תורה קודם ר"ה כדי שתכלה שנה וקללותיה. ואיתא בזו"ח דקללות שבתורת כהנים כנגד בית ראשון ושבמשנה תורה כנגד בית שני. והגידו לנו חז"ל שסיבת חורבן בית שני היתה מטעם שנאת חנם, ושתיקנה היא עבודת ההיפך - אהבת חנם. יוצאת דחודש אלול הוא הזמן שמוטל על יהודי העבודה להשיג המדרגה של אהבת חנם ודיכוי חברים בטעם העליון. ואם יתעלה יהודי בעבודה זאת בחודש המסוגל להתקרבותו יתברך. ברור שעל ידי כך מתוך עבודתו זו של רעות ואהדות, יברא את הימי רצון הנשגבים ביותר בעולם כדברי החז"ק מבעלי זצ"ל, ומתוך אהבת ישראל זו, יעשה עצמו בלי מוכן לקבל השפעה רבה מאור חסדו ורחמי יתברך לפסוק לו גזר דין טוב בשנה הבאה אכ"י.

48 תרנו אהבה ראש השנה משה

מה הוא אף אתה

ג. פעם אמר הסבא מסלכדקא בזה"ל: איך אפשר לעבוד את ימי הדין רק בשתוק על פניו ובהקדמת א גוט מאיגען לחבירו, וחברי צידו לצורך לכך... בזה יכולים לעמוד בדין של ראש השנה ולזכות בדין.

וכן היה אומר הסבא זצ"ל<sup>389</sup>, שעיקר העבודה לקראת יום הדין של ראש השנה היא להידמות למידותיו של הקב"ה, מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון וגומל חסדים... אף אתה (שבת קלג ע"ב). חובתו של האדם להשתולל שגם הוא יהיה יכול חסד, וחלילה שלא יהיה בליבו שום רגשות של שנאת חנם קטנה וכל תכונה רעה.

אנו אומרים בפיוט ז'ל מאמתיים, שהקב"ה טוב ומטיב לרעים ולטובים, עלינו ללכת בדרכיו ולהיטיב לכל הברואים ללא יוצא מן הכלל, ולא עוד אלא שעלינו לראות בכל אדם רק את הצד הטוב, ולזון כל אחד לכף זכות.

49 ב-הן נה א.י.צ.ב.ר. (R)

כי יש לדעת, ש'צדקה' אינה בדווקא בממון, צדקה היא כל מה ששייך לבני אדם לחבירו. לייחס ערך וחשיבות לזולת, לקדם בסדר פנים יפות, ולהעניק לבביות ועידוד בכל האופנים, בבית ובמשפחה, לידידים ולכל יהודי באשר הוא.

יטוב המלבין שינים לחבית, יותר ממשקהו חלב

בתפילת הימים הנוראים אנו אומרים 'למען נחלל מעושק ידינו', וגם זה אינו רק בגלל ממון, וכדאמר בגמרא - אמר רבי חלבו אמר רב הונא, כל שיועד בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום, יקדים לו שלום, שנאמר בקש שלום ורדפהו, ואם נתן לו ולא החזיר נקרא גזלן, שנאמר ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם. וברשי - גזלת העני - והלא אף גזלת העשיר גזלה היא, אלא גזלת העני שאין לו כלום לגזול ממנו, אלא שלא לחשיב על שלומו (ברכות דף ו:).

כל יחס שבין אדם לחבירו, שממית דרך ארץ וסדר העולם הוא הדרך לתת לו זולת, חרי אם מתעלם ואינו שם לבו להעניק אותו לחבירו, הריץ נחשב גזלן. ובאותה מידה כל יחס חשיבות ועידוד שמעניקים לזולת אף כשאין מחוייב בזה, הוא נתינת צדקה, ובהו חרי כל אחד הוא עשיר גזלן, וביכולתו לתת ולהעניק בשפע רב. ויש בנתינת עידוד ויחס ידידותי, יותר מנתינת ממון, וכדאמר - אמר רבי יוחנן, טוב המלבין שינים לחבירו, יותר

ממשקהו חלב שנאמר 'ולבן שנים מחלב' (כתובות דף קיא). ועוד דרשו - אמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות וכו' (בבא בתרא ט:).

עבודת חלב של צדקה

שורש מצוות הצדקה הוא להרגיש את הזולת, והצדקה באופן הנכון במעלה הרוממה, הוא להיות בעל עין טובת. עבודת חלב של הצדקה, הוא לא להסתפק במעשה הצדקה לעניים לבד, אלא גם לרצות בטובת הזולת, לשמוח בטובת כל אדם, בלי חשבונות. לשמוח בהצלחתו, אפילו אם נדמה שאין מגיע לו. יחס של לב טוב לזולת הוא הצדקה הפנימית והאמיתית. זה הצדקה הגדולה ביותר, שישנה בין לעניים בין לעשירים. ועין טובה גם גורמת ומביאה טוב לחבירו, וכפי שאמרו חז"ל (סוטה לח:): טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יבורך שעל ידי זה משפיע וממשיך ברכה על חבירו.